

OPENBARE VERGADERING VAN 27 maart 2014

Voorzitter: de heer R.L Vreeman

Aanwezig: de dames K.W. van Doesen-Dijkstra (D66), W. Paulusma (D66), F. Woudstra (D66), M. van Duin (SP), C.M. van Dijk (SP), L.R. van Gijlswijk (SP), N.G.J. Temmink (SP), J.A. Visscher (SP), C.E. Bloemhoff (PvdA), E. van Lente (PvdA), G. Chakor (GroenLinks), S.A. Koebrugge (VVD), A.M.J. Riemersma (Stadspartij), M.E. Woldhuis (Stadspartij), A.K. Kuik (CDA), I.M. Jongman-Mollema (ChristenUnie) en S.T. Klein Schaarsberg (Student en Stad) en de heren B.N. Benjamins (D66), K.D.J. Castelein (D66), J.H. Luhoff (D66), P.S. de Rook (D66), C. Schimmel (D66), A.J. Wonink (D66), J.P. Dijk (SP), W.H. Koks (SP), M. van der Laan (PvdA), J.P. Loopstra (PvdA), D.S. Ruddijs (PvdA), R. van der Schaaf (PvdA), M.T. Gijsbertsen (GroenLinks), W.B. Leemhuis (GroenLinks), K.S.N. van der Veen (GroenLinks), J.R. Honkoop (VVD), J.M. van Keulen (VVD), A. Sijbolts (Stadspartij), M. Bolle (CDA), H.P. Ubbens (CDA), E.B. Koopmans (ChristenUnie), M.M. van den Anker (Student en Stad) en G.J. Kelder (Partij voor de Dieren)

Afwezig m.k.:

Griffier: de heer A.G.M. Dashorst

Secretaris: de heer M.A. Ruys

Wethouders: de heren D. Itha (PvdA), T. Schroor (D66) en J. Seton (CDA)

1. Opening en mededelingen

De VOORZITTER: Iedereen van harte welkom: de publieke tribune, raadsleden, oude raadsleden, nieuwe raadsleden, voor deze vergadering die de installatie als kernpunt heeft. Zijn er mededelingen? Ik dacht het niet? Iedereen is aanwezig.

2. Installatie van de nieuw benoemde leden van de gemeenteraad

De VOORZITTER: Dan gaan wij over tot de installatie. De werkwijze is als volgt: u wordt verzocht allemaal te gaan staan. Ik lees de, wat is het eigenlijk, eed of de belofte voor. Dan noem ik een voor een de namen en dan kan iedereen daarop een antwoord geven, met twee mogelijkheden: "Zo waarlijk helpe mij God almachtig" of: "Dat verklaar en belof ik". Ik verzoek u te gaan staan en dan zal ik dit even voorlezen.

"Ik zweer of verklaar en belof dat ik om tot lid van de raad benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk, onder welke naam of welk voorwendsel ook enige gift of gunst heb gegeven of beloofd. Ik zweer of verklaar en belof dat ik om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk, enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen. Ik zweer, verklaar en belof dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als lid van het gemeentebestuur naar eer en geweten zal vervullen."

Ik noem nu de namen per fractie en dan kunt u daarop een antwoord geven.

De heer BENJAMINS (D66): Dat verklaar en belof ik.

De heer CASTELEIN (D66): Dat verklaar en belof ik.

Mevrouw VAN DOESEN-DIJKSTRA (D66): Dat verklaar en belof ik.

De heer LUHOFF (D66): Dat verklaar en belof ik.

Mevrouw PAULUSMA (D66): Dat verklaar en belof ik.

De heer DE ROOK (D66): Dat verklaar en belof ik.

De heer SCHIMMEL (D66): Dat verklaar en belof ik.

De heer WONINK (D66): Dat verklaar en beloof ik.

Mevrouw WOUDESTRA (D66): Dat verklaar en beloof ik.

De VOORZITTER: Dan gaan we naar de SP-fractie.

De heer DIJK (SP): Dat verklaar en beloof ik.

Mevrouw VAN DIJK (SP): Dat verklaar en beloof ik.

Mevrouw VAN DUIN (SP): Dat verklaar en beloof ik.

Mevrouw VAN GIJLSWIJK (SP): Dat verklaar en beloof ik.

De heer KOKS (SP): Dat verklaar en beloof ik.

Mevrouw TEMMINK (SP): Dat verklaar en beloof ik.

De VOORZITTER: De PvdA-fractie.

Mevrouw BLOEMHOFF (PvdA): Dat verklaar en beloof ik.

De heer VAN DER LAAN (PvdA): Dat verklaar en beloof ik.

Mevrouw VAN LENTE (PvdA): Dat verklaar en beloof ik.

De heer LOOPSTRA (PvdA): Dat verklaar en beloof ik.

De heer RUDDIJS (PvdA): Dat verklaar en beloof ik.

De heer VAN DER SCHAAF (PvdA): Dat verklaar en beloof ik.

De VOORZITTER: De fractie van GroenLinks.

Mevrouw CHAKOR (GroenLinks): Dat verklaar en beloof ik.

De heer GIJSBERTSEN (GroenLinks): Zo waarlijk helpe mij God almachtig.

De heer LEEMHUIS (GroenLinks): Dat verklaar en beloof ik.

De heer VAN DER VEEN (GroenLinks): Dat verklaar en beloof ik.

De VOORZITTER: De VVD-fractie.

De heer HONKOOP (VVD): Dat verklaar en beloof ik.

De heer VAN KEULEN (VVD): Dat verklaar en beloof ik.

Mevrouw KOEBRUGGE (VVD): Dat verklaar en beloof ik.

De VOORZITTER: Dan de Stadspartij.

Mevrouw RIEMERSMA (Stadspartij): Dat verklaar en beloof ik.

De heer SIJBOLTS (Stadspartij): Zo waarlijk helpe mij God almachtig.

Mevrouw WOLDHUIS (Stadspartij): Dat verklaar en beloof ik.

De VOORZITTER: De CDA-fractie.

De heer BOLLE (CDA): Zo waarlijk helpe mij God almachtig.

Mevrouw KUIK (CDA): Zo waarlijk helpe mij God almachtig.

De heer UBBENS (CDA): Zo waarlijk helpe mij God almachtig.

De VOORZITTER: De ChristenUnie.

Mevrouw JONGMAN (ChristenUnie): Zo waarlijk helpe mij God almachtig.

De heer KOOPMANS (ChristenUnie): Zo waarlijk helpe mij God almachtig.

De VOORZITTER: Student en Stad.

De heer VAN DEN ANKER (Student en Stad): Zo waarlijk helpe mij God almachtig.

Mevrouw KLEIN SCHAARSBERG (Student en Stad): Dat verklaar en beloof ik.

De VOORZITTER: De Partij voor de Dieren.

De heer KELDER (PvdD): Dat verklaar en beloof ik.

De VOORZITTER: Daarmee is iedereen geïnstalleerd.

(Applaus)

3. Toespraak van de burgemeester

De VOORZITTER: Ik wil beginnen met u allen te feliciteren met uw benoeming tot raadslid van de gemeente Groningen. U vormt met uw negenendertigen de raad van de gemeente Groningen. U bent de baas van de stad, want zo is het nu eenmaal. Een zware en verantwoordelijke functie, maar ook een heel mooie taak. Dat zullen de zittenblijvers, in positieve zin in dit geval, kunnen onderstrepen. Het was een spannende verkiezingsstrijd en de burgers van de stad hebben gesproken. Met deze uitslag moeten we het de komende vier jaar doen. Er werd flink gewonnen en ook stevig verloren. Wat de verliezers betreft zal dit niet altijd een gevoel van rechtvaardigheid hebben gegeven. De grote inzet tijdens het campagnevoeren wordt niet altijd beloond, wat dat betreft. De winnaars wil ik nogmaals feliciteren met het behaalde resultaat. Het gaat er nu om het vertrouwen van de kiezers waar te maken. De komende tijd gaan we zien hoe de uitslag wordt vertaald in een nieuwe coalitie. Ik spreek in ieder geval de wens uit dat de omgangsvormen zoals we die hier gewend zijn, worden gehandhaafd. Dus een stevig politiek debat, maar een fatsoenlijke, zachte omgang met elkaar. Ik heb het ook al in mijn toespraak voor de oude raad gisteren gezegd: de waardering voor raadsleden is niet bijster groot momenteel. Dat vind ik niet terecht. Raadsleden doen belangrijk werk namens de lokale gemeenschap. Zij proberen afgewogen besluiten te nemen, ieder vanuit zijn eigen politieke profiel, maar waarbij in ieder geval met diverse standpunten rekening wordt gehouden. Uw inspanning voor alle besluiten die u neemt en de werkzaamheden daaraan voorafgaand, of het nu gaat om het lezen van stukken, het bestoken van het college met kritische vragen, het opzoeken van de burgers in de stad, die acties en activiteiten verdienen grote waardering. Waardering die ik hier zonder enige reserve uitspreek. Zeker voor de mensen die hier nieuw in de raad zijn, zal er de komende tijd veel op hen af komen. Natuurlijk gaat het dan om allerlei politieke onderwerpen: hoe zorgen we voor voldoende werkgelegenheid in de stad, hoe houden we Groningen bereikbaar, hoe zorgen we ervoor dat iedereen in de stad meedoet, hoe blijft Groningen beschikken over een rijk cultureel aanbod en hoe blijft de stad aantrekkelijk voor ondernemers en investeerders? Maar het gaat ook om allerlei praktische zaken waarbij we u, ook met de griffier en de griffie, zoveel mogelijk zullen ondersteunen. U hebt inmiddels al een flink pakket aan informatie ontvangen, met daarbij onder andere het testament van de oude raad aan de nieuwe raad. Daar wil ik speciaal aandacht voor vragen. Uw voorgangers hebben moeite gedaan om een aantal belangrijke zaken aan u mee te geven en het zou verstandig zijn om daar

goed gebruik van te maken. Het gaat dan vooral om de stappen die de afgelopen jaren zijn gezet ten aanzien van de cultuurverandering, meer concreet de rollen van de raad en ook de eigen rolvastheid. Ik zou zeggen: doe daar uw voordeel mee.

De decentralisaties vormen een belangrijk en urgent onderwerp de komende tijd. Vanaf 2015 wordt er van alles van ons als gemeente verwacht en het gaat erom dat we dat goed voor elkaar krijgen met elkaar en dat we daar klaar voor zijn. Of het nu gaat om de jeugdzorg, de grote groep werkzoekenden of om de kwetsbare groep mensen die zorg nodig hebben en op de stad moeten kunnen rekenen. We gaan hier nog uitgebreid met elkaar van gedachten over wisselen en dat zal nog spannend genoeg zijn. Het is vrijwel onvermijdelijk dat er gezien de rijksbezuinigingen lastige keuzes moeten worden gemaakt. Maar daar bent u vorige week woensdag per slot van rekening voor gekozen. Ik wens u daarbij veel wijsheid toe. In de discussie over decentralisatie en allerlei andere onderwerpen speelt nog een ander belangrijk aspect en dat is de rol van de omgang met de burger. We spreken tegenwoordig steeds meer van co-creatie, belemmeringen wegnemen, ruimte voor initiatieven van de inwoners van de stad. Dat vraagt een andere overheid met een andere houding, waarbij we meer open moeten staan voor anderen en niet alles zelf moeten willen bedenken. Ook van u als raadslid wordt gevraagd volop de burgers te blijven opzoeken om te kijken wat daar voor ideeën leven en hun ruimte te geven voor frisse ideeën. Nu zat ik vanochtend even te studeren en toen las ik dit, dat wil ik u toch meegeven, want het voordeel van een snel wisselende raad is veel nieuwe inzichten en frisse ideeën, maar het nadeel van een steeds wisselende raad is een gebrek aan geheugen. Gisteren heb ik ook geconstateerd dat er nog maar vier mensen van voor 2010 in deze raad zitten. Ik zal u iets voorlezen: “Deze visie verschilt wezenlijk van zijn voorgangers. De wereld verandert sneller dan ooit en is steeds minder maakbaar. De rol van de gemeente spitst zich steeds meer toe op het creëren van optimale omstandigheden voor initiatieven en het aanjagen van aanwezige potenties. Regisseren, stimuleren, en faciliteren dus, in plaats van sturen. De visie bevat daarom veel ambities, die samen met en vooral door anderen moeten worden verwezenlijkt, door onze inwoners, ondernemers, grote marktpartijen, organisaties en instellingen. Hen moeten wij letterlijk en figuurlijk ruimte bieden. We moeten zorgen voor passende, niet knellende regelgeving. Alternatief geld aanboren en zorgen voor een goede bereikbaarheid en een hoogwaardige inrichting van de openbare ruimte.” Dan sla ik een stukje over. “We zullen ons steeds meer en beter moeten verdiepen in wat inwoners, ondernemers en instellingen willen en hoe wij dit mogelijk kunnen maken. Het is daarom juist extra vernieuwend dat deze structuurvisie zich meer op de activiteiten en betekenis van gebieden en topvoorzieningen richt en steeds minder op ruimtelijke zaken.” Nou zou u misschien zeggen: “Heeft Vreeman hier het nieuwe collegeakkoord al voor zich liggen?” Nee, zo ver gaan we niet. Dit moet je situeren in maart 2009. Precies vijf jaar geleden was dit de tekst van het nieuwe structuurplan van de gemeente Groningen. Dus als er gesproken wordt over een hervormingsagenda, moeten wij, denk ik, kijken of er ook niet een zekere continuïteit in dat denken zit. Kortom: ik wens u voor de komende vier jaar veel succes, veel voldoening en ook plezier. Dat wij het ook interessant hebben, met elkaar. Dat je iets opsteekt, maar dat we ook echt iets betekenen voor de inwoners van deze stad. En ik hoop dat we nog een heel goede samenwerking hebben. Dank u wel.

(Applaus)

4. Verklaring van de lijsttrekkers

De VOORZITTER: We gaan naar punt 4 van de agenda, dat zijn de verklaringen van de lijsttrekkers. We beginnen met heer Luhoff.

De heer LUHOFF (D66): Voorzitter, dank u wel. Ook dank voor de toespraak van zojuist, met veel woorden die ook ons uit het hart gegrepen zijn. Laat ik beginnen met het feliciteren van alle raadsleden met hun installatie in de gemeenteraad van Groningen. Speciaal ook voor de nieuwe raadsleden een warm welkom. Ik hoop op een prettige samenwerking. Ik spreek hierbij ook de hoop en de verwachting uit dat we de mores van ‘hard op de inhoud, zacht op de relatie’ ook in deze nieuwe samenstelling kunnen voortzetten. De burgemeester refereerde daar zojuist ook al aan, zoals de burgemeester dat gisteren ook al deed, bij de afscheidsraad. Die politieke cultuur, daar mogen we trots op zijn. En zoals ik afgelopen maandag in het duidingsdebat al heb aangegeven: die politieke cultuur zullen we in de komende periode hard nodig hebben. We kennen allemaal de uitdagingen waar we voor staan. De burgemeester heeft er zojuist ook al een aantal genoemd. Ik kijk ernaar uit om met u te debatteren over deze uitdagingen, om met u te discussiëren over de beste oplossingen en met u samen aan deze stad te gaan werken. Voorzitter, het was afgelopen maandag mooi en goed om te kunnen constateren dat de noodzaak voor een

hervormingsagenda, gericht op het herstel van vertrouwen tussen gemeentelijke overheid en de inwoners en ook de veranderende rol van de gemeentelijke overheid in de Groningse samenleving, breed gedragen wordt door de partijen hier in de raad. Ik ben er dan ook heel blij mee en trots op dat wij vandaag, als het goed is, als raad een informateur gaan benoemen, voor het eerst in de geschiedenis van deze raad gezamenlijk een opdracht hebben vastgesteld waarmee die informateur gaat werken, om te komen tot een goede coalitie voor deze periode.

Voorzitter, het is juist die gemeenteraad als hoogste orgaan van het lokale openbaar bestuur, die een grotere verantwoordelijkheid heeft als het gaat om die cultuurverandering en om de verhouding tussen stadhuis en Stadje. Aan de manier waarop de raad kaders stelt, het bestuur controleert, maar ook de stad vertegenwoordigt, kunnen we dat laten zien. Maar ook in de voorbeeldfunctie van de raad als collectief en als raadsleden individueel kunnen we dit laten zien. Laten we ook met elkaar, maar vooral met de stad, het gesprek daarover blijven aangaan en werken aan die relatie en het vertrouwen tussen Stadje en stadhuis. Laten we samen met de stad werken aan een gezamenlijke toekomst van Groningen. Dank u wel.

De VOORZITTER: De heer Dijk.

De heer DIJK (SP): Dank u wel, voorzitter. Allereerst wil ik alle nieuw gekozen raadsleden feliciteren met hun benoeming. Ongeveer de helft van de raad bestaat nu uit nieuwe raadsleden. Ik ben zelf nog geen vier jaar raadslid, maar toch wil ik jullie twee bescheiden tips meegeven. Met de wisseling van de raad ontstaat het gevaar dat het historisch besef van de raad als geheel verloren gaat. Nu zit de nestor van de raad toevallig bij mij in de fractie en hebben wij daar als SP-fractie vaak profijt van. Maar voorzitter, ik wil de nieuwe raadsleden meegeven dat ze vooral niet verlegen hoeven te zijn en ook gewoon moeten durven te vragen. Ik kan me herinneren dat, toen ik net in de raad kwam, ik aan mevrouw Jongman van de ChristenUnie en mevrouw Postma van GroenLinks ook vaak genoeg iets gevraagd heb. Dat was gelukkig nooit een probleem. Dank daarvoor nog. Misschien kunnen we op deze manier het historisch besef van de raad bewaren. Mijn tweede bescheiden tip is eerlijk gezegd niet eens van mijzelf. Bij het teruglezen van het verslag van vier jaar geleden, kwam ik uitzonderlijk wijze woorden tegen van de VVD. Mevrouw De Boer, toenmalig fractievoorzitter van de VVD, zei het volgende: "Word geen consument van ambtelijke stukken, maar word volksvertegenwoordiger. Je hoeft het niet beter te weten dan de wethouder en de medewerkers, die hebben er een fulltime baan aan, maar zorg ervoor dat de stem van de mensen in stad doorklinkt in deze raadzaal." Voorzitter, een betere tip zou ik ook namens de SP-fractie niet kunnen meegeven.

Voorzitter, bij het duidingsdebat heb ik duidelijk gemaakt dat de SP niet meedoet aan een verkiezing om vervolgens vier jaar langs de zijlijn toe te kijken. Wij ervaren de winst van onze partij bij de verkiezingen als een dure plicht om voor mensen op te blijven komen en solidariteit te organiseren. Ook in deze enorm moeilijke tijd en met de nieuwe taken op het gebied van zorg en mensen naar werk leiden in het bijzonder. Ik heb bij het duidingsdebat dan ook benadrukt dat om deze reden de SP vindt dat zij deel zou moeten uitmaken van een toekomstig stadsbestuur. De opdracht die geformuleerd is aan de informateur, bevat volgens de SP-fractie de juiste elementen en vragen daarvoor. Voor de raad wordt de rol de komende vier jaar veel groter. Vanaf 1 januari zijn we gezamenlijk verantwoordelijk voor grote delen van de zorg en dat is een andere verantwoordelijkheid dan de verantwoordelijkheid voor het bouwen of van de ruimtelijke kwaliteit. Die verantwoordelijkheid is ook groot en ook erg belangrijk. Maar de zorg raakt mensen rechtstreeks in hun menselijke waardigheid, hun kwetsbaarheid en directe levensbehoeften. Ik hoop daarom dat u zich naar vermogen inzet, met de SP-fractie, om hier goed op voorbereid te zijn en ik hoop dat we er samen voor kunnen zorgen dat we het zo goed mogelijk organiseren. Niet om politiek gewin, maar vooral voor en met deze mensen.

Tot slot viel het mij op dat sommige partijen tijdens het duidingsdebat zich zorgen maakten over de verhouding tussen de Stadje, de politiek en de overheid. Mijn fractie deelt deze zorgen. Het betrekken van de Stadje bij besluiten en de rol van de gemeente ten opzichte van bewoners kan en moet veel beter. Maar het mag niet alleen bij mooie woorden blijven. Ik ben ervan overtuigd dat andere fracties het hierover met mij eens zullen zijn. Ik heb al gehoord dat andere fracties het hierover met mij eens zijn, trouwens. U kunt van mij en mijn fractie dan ook verwachten dat wij hier de komende periode met vernieuwende ideeën hiervoor komen, want mensen zelf invloed geven op hun woon-, leef- en werkomgeving staat niet voor niets in het beginselprogramma van de SP. Mensen zelf meer invloed geven vergroot de kans op actieve deelname aan besluitvormingsprocessen en verkleint het risico op vervreemding en politieke onverschilligheid.

Voorzitter, ik beloof u hier dat ik en mijn fractie ons hiervoor de komende vier jaar zullen gaan inzetten. Niet alleen in de gemeenteraad, maar ook erbuiten. Dank u wel.

De VOORZITTER: De heer Van der Schaaf.

De heer VAN DER SCHAAF (PvdA): Voorzitter, ook namens de PvdA aan alle nieuw geïnstalleerde en gekozen raadsleden de hartelijke felicitaties. Inderdaad weer een nieuwe periode. Nieuwe verhoudingen. Ook voor de PvdA zal dat wennen zijn, andere verhoudingen. Desalniettemin, welgemeende felicitaties. Dank ook aan de burgemeester voor de mooie woorden, die ook duidelijk maken dat er aan de ene kant een forse opgave is om te blijven vernieuwen, met tegelijkertijd het besef dat er al een aantal dingen in gang is gezet, de afgelopen tijd, waarop we kunnen voortborduren. Maar dat neemt niet weg dat de urgentie er is. Dat hebben we denk ik met elkaar ook in het duidingsdebat van alle kanten gezegd en ook de PvdA onderstreept dit eens te meer. In het duidingsdebat hebben we natuurlijk al veel met elkaar gesproken over de betekenis die de uitslag zal hebben voor niet alleen de politieke verhoudingen in de raad, maar ook over het effect op het beleid voor de komende jaren. We hebben toen als PvdA ook al aangegeven dat de opgaven, niet alleen als het gaat om de verhouding burger-politiek, daar hebben heel veel partijen iets over gezegd, maar ook inhoudelijk, nogal fors zijn. Vaak is al gezegd: “De decentralisaties, wat betekenen die”? Grote opgaven. Grote angst zijn we ook tegengekomen tijdens de campagne bij mensen die onzeker zijn over wat dit nu voor hen betekent. Tegelijkertijd hebben wij een dubbele opdracht als politiek in Groningen, om aan de ene kant die angst weg te nemen, maar aan de andere kant de vernieuwing te brengen die gevraagd wordt van de gemeentes op dit terrein. Maar ook op het terrein van de economie. Groningen is een stad met een sterke overheidgerelateerde economie, maar we hebben de afgelopen tijd juist gezien, met het bekende veelgenoemde Let’s Gro-festival dat er buitengewoon veel initiatieven vanuit de samenleving zijn. Kleine ondernemers, creatieve ondernemers. En het is de kunst om aan de ene kant de komende tijd daarmee door te gaan en die ruimte te geven, maar aan de andere kant ook de verbinding te blijven zoeken tussen deze kant van Groningen en de mensen die wat minder geluk hebben, die wat meer een duwtje in de rug nodig hebben. Het is juist die opgave waar we de komende tijd voor staan. Net al gezegd: de andere omgang met de burgers. Dat is niet iets wat nu ineens begint, daar lopen we natuurlijk al lange tijd tegenaan. Het is wel urgent. Ik heb het ook gezegd in het duidingsdebat: ook in mijn rol als wethouder kwam ik buitengewoon vaak tegenover burgers te staan die mij alleen maar in een houding terecht zien komen van uitleggen waarom dingen gaan zoals ze gaan, terwijl ze juist van ons als politiek ook willen weten waarom dingen zo gaan en hoe je ze anders zou kunnen doen. Vaak kom je dan in een technocratische positie terecht, die het vertrouwen van de burger in de politiek vermindert, terwijl we die beweging juist andersom moeten maken. De opdracht die nu voorligt voor de informateur is een opdracht die wat de PvdA-fractie betreft een uitstekende weergave is van wat wij met elkaar in het duidingsdebat hebben besproken. Natuurlijk gaat het in deze fase om de vraag wie met wie gaat formeren. Maar minstens zo belangrijk, zo niet nog belangrijker, en dat staat ook heel duidelijk in die opdracht aan de informateur, is dat er ook gekeken wordt hoe we gezamenlijk, met welke partijen dan ook, kunnen kijken of er een vernieuwend en tegelijkertijd wervend visionair programma mogelijk is, dat aan de ene kant de grote inhoudelijke opgaven die we met elkaar hebben beetpakt, maar aan de andere kant ook doorgaat met, en daar nog een slag extra overheen doet, die verhouding tussen overheid en burger van een nieuwe impuls te voorzien. Dat vinden wij misschien wel de belangrijkste taak in de opdracht van de informateur, waar de komende weken een begin van een antwoord op geformuleerd zou moeten worden. Tot slot kan ik namens de PvdA-fractie zeggen dat ik ook hoop op een goede samenwerking, op goede debatten met elkaar en onze gezamenlijke opdracht vanuit de eigen politieke ideologie om goede dingen voor de stad te doen, maar vooral om onze inwoners op een goede en waardige wijze te vertegenwoordigen. Daarvoor zitten we hier met elkaar. En ik ben ervan overtuigd dat we dat de komende vier jaar, in wat voor verhouding dan ook, op een goede manier zullen doen.

De VOORZITTER: De heer Gijsbertsen.

De heer GIIJSBERTSEN (GroenLinks): Voorzitter, dank u wel. Gelukwensen, ook namens de GroenLinks-fractie aan alle nieuwe raadsleden. We hebben gisteren afscheid genomen van velen. Voor mijn eigen fractie was dat met name van Annie Postma en Arjen Nolles, die enerzijds veel ervaring hebben en anderzijds een frisse blik wierpen. Dus die worden gemist. Een speciaal welkom mag ik toch in deze raad even geven aan ons eigen nieuwe raadslid en dat is Glimina Chakor. Weer een aanwinst voor de sociale groene en progressieve politiek. Ik zeg het maar vast. Hoed u, hoed u.

Voorzitter, weer is de helft van de raad vervangen. Dat is een beetje het patroon van de afgelopen verkiezingen. Dat levert het bizarre feit op dat ik nog geen dertig ben en op twee na het langst zittende raadslid in deze raad. Dat betekent sowieso dat we heel zuinig moeten zijn op Rosita van Gijlswijk en mevrouw Inge Jongman; dan worden mij verdere taken bespaard. Het zegt allemaal veel minder over mij dan dat het zegt over het hoge verloop in de politiek in het algemeen en ook in de lokale politiek. Mensen en organisaties worden ook nu weer geconfronteerd met een hele nieuwe raad en we weten allemaal hoe dat zo meteen gaat. We gaan al die organisaties weer zien en al die mensen weer spreken. Dat geeft ook een grote verantwoordelijkheid om de overdrachten van deze raad goed te organiseren, omdat je dan ook betrouwbaar blijft als stadsbestuur. Ik moet echt even zoeken waar iedereen nu zit. Daar zit de heer Dijk. De heer Dijk gaf het zojuist ook al even aan: dat hoeft niet alleen je eigen fractie te zijn, want zo zijn de verhoudingen wel, dat inderdaad ook andere fracties heel goed van dienst kunnen zijn om mensen een beetje wegwijs te maken. Anders wordt het voor D66 ook zoveel werk, bedenk ik me nu.

Voorzitter, ik heb even gekeken wat ik vier jaar geleden heb gezegd. Toen had ik het ook over de goede verhoudingen en dat was niet voor niets. Dat was na een heftige verkiezingscampagne. Echt van een andere aard dan de afgelopen maanden. Nu heeft dat niet echt in alle opzichten geholpen. Als je kijkt naar de afgelopen vier jaar, waren de verhoudingen soms goed, maar soms ook minder goed. Ik hoop dat de campagne in elk geval een goede voorbode is van hoe de verhoudingen deze periode worden. Eerlijk gezegd heb ik daar ook alle vertrouwen in.

Dan het voorstel van de opdracht aan de informateur. We hebben als fractie eerder in het duidingsdebat gezegd: “Je zou misschien meerdere coalities moeten aanreiken”, maar voor de snelheid van het proces kan ik me ook wel veel voorstellen bij deze opdracht. Misschien is het wel beter op deze manier. Ik miste nog een beetje de duurzaamheid in de opdracht aan de informateur, maar ik beschouw het maar niet als een limitatieve opsomming van de problemen waar deze stad voor staat. Dat komt ongetwijfeld aan de orde, in een nieuwe coalitie, in een nieuw college. Wat ook de heer Van der Schaaf heeft aangegeven, is dat het heel belangrijk is om juist die stabiele coalitie die de uitdagingen van de komende tijd aankan, centraal te stellen. Die gedeelde visie, die is nodig. Iets anders kan de stad niet gebruiken.

Tot slot, voorzitter: er is veel gezegd, ook door vorige sprekers, over de veranderende overheid. Toch wel het thema. Het is geen gril. De burgemeester citeerde iets uit de nota van vijf jaar geleden. Ik moest toch constateren dat er nog heel veel moet gebeuren. Dat er heel veel over gepraat wordt, maar dat er misschien nog te weinig gebeurt en ook dat er meningsverschillen over zijn. We kunnen het er wel allemaal over eens zijn dat het misschien anders moet, maar het is natuurlijk ook een politieke kwestie en eentje die de komende vier jaar denk ik, zeer zal spelen. Hoe wil je dan dat contact met die burgers echt aangaan, hoe wil je echt af van hoe we het de afgelopen tientallen jaren in deze stad hebben gedaan?

Voorzitter, ik wens iedereen heel veel geluk, heel veel succes en ik hoop dat wij prettig samenwerken, maar daar ben ik van overtuigd. Dank u wel.

De VOORZITTER: De heer van Keulen.

De heer VAN KEULEN: Dames en heren, voorzitter, dank u wel. Van harte gefeliciteerd met uw benoeming in deze raad. Ik beschouw het zelf als een grote eer om een hoogste ambt in deze stad opnieuw te mogen bekleden en ik hoop dat u dat ook zo voelt. Tegen de mensen op de publieke tribune: u vindt het nu allemaal heel erg leuk. Ik zou zeggen, geniet u nog even van de mensen hier. Neem ze even goed in u op, want de komende vier jaar zult u ze een stuk minder zien.

Wij staan als raad voor grote opgaven. Daar hebben we het afgelopen maandag uitgebreid over gehad. Meer werkgelegenheid creëren, de decentralisaties in goede banen leiden, op een andere manier met de Stadsgeschiedenis omgaan en dat tegen de achtergrond van financiële onzekerheden. Onze fractie verheugt zich ondanks dat op de komende periode en we hopen op dezelfde manier met u te kunnen samenwerken als we de afgelopen periode hebben gedaan met u en met uw voorgangers.

Ik realiseerde me vandaag, en de heer Gijsbertsen zei daar net ook iets over, dat ik inmiddels een van de langstzittende raadsleden ben, dus ik permitteer mij ook een kleine ‘opa vertelt’, ook al ben ik pas 34. We zijn het hier vaak oneens en wij gaan het ook oneens zijn. Niet alleen u met mij, maar u ook onderling. Dat hoort erbij. Dat gaat over verkeersdrempels, buurthuizen, sporthallen, heikickers, ballonnen, olifanten in optochten, bijen, de Markt, bestemmingsplannen, uitkeringen, brommers, vissteigers, gele steentjes, Burger Kings, Stadsgeschiedenis, u kunt het zo gek niet verzinnen of het gaat hier voorbijkomen en wij zijn het er niet over eens. Politiek is fantastisch! Maar laten we daarna, na de politieke gevechten, als de rook is opgetrokken en het stof is neergedaald, ons wel realiseren dat, hoe fundamenteel ook de politieke verschillen zijn, iedereen in deze raad het beste met de stad voorheeft. De cultuur van, dat is het nadeel als je als vijfde bent, dan hebben andere mensen al veel wijze dingen gezegd, ‘hard op de inhoud, zacht

op de relatie' is wat mij betreft een van de grootste verworvenheden in deze raad. Laten we dat zo houden. Als u wilt weten hoe het ook kan zijn, vraagt u onze burgemeester een aantal anekdotes tijdens uw kennismakingsgesprek. Ik heb de indruk dat hij er wel een aantal weet. Kort maar goed, voorzitter: wij gaan akkoord met het voorstel voor de informateur en met zijn benoeming. Wij vinden het een goed proces tot dusver. En ik wens ons allen veel succes en wijsheid toe in de komende periode. Dank u wel.

De VOORZITTER: De heer Sijbolts.

De heer SIJBOLTS (Stadspartij): Dank u, voorzitter. Allereerst een welkom en felicitaties aan alle nieuwe en herkozen raadsleden. En wanneer ik zeg dat de verkiezingsuitslag van afgelopen maand historisch was, overdrijf ik niet, denk ik. De komende jaren zullen niet makkelijk worden. We zullen ons als nieuwe raad volledig op de decentralisaties moeten storten en dat wordt nog een zware klus. Zeker met de rijksbezuinigingen en eigen bezuinigingen zal het niet makkelijk worden. Maar voor de Stadspartij staat voorop dat we een sociale stad kunnen blijven waarin niemand aan de kant komt te staan en waarin mensen die dat nodig hebben een extra steuntje in de rug krijgen. Ook het contact met de ommelanden is belangrijk en misschien wel belangrijker dan ooit. Het past dan ook om een open houding aan te nemen en geen arrogante. De Stadspartij heeft ook zorgen over de tweedeling die ontstaat in de Nederlandse samenleving, waarbij bevolkingsgroepen tegen elkaar worden opgezet. Daar kan en mag in Groningen geen ruimte voor zijn en wij zullen er alles aan doen om dit samen met u, in de Groningse samenleving te voorkomen. Wat dat betreft mogen we trots zijn dat in de huidige gemeenteraad van Groningen geen ruimte is voor dit geluid. De Stadspartij zal zich de komende jaren constructief opstellen, maar blijft scherp. We zullen scherper letten op de gemeentefinanciën en de relatie tussen Stadje en de lokale overheid. Niet alleen voor, maar vooral met de stad, moet de gemeente te werk gaan. Minder bureaucratie, minder betutteling, en bovenal een sociale stad. D66 heeft aangekondigd te willen hervormen. In principe delen wij het standpunt, maar wij zullen er scherp op letten dat er niet wordt hervormd om het hervormen. Wat de Stadspartij betreft, betekent hervormen een eind aan eventueel toekomstige projecten, want voor wie het nog niet duidelijk is: daarbij bent u bij de Stadspartij aan het verkeerde adres. Prestigeprojecten. Had ik dat niet gezegd? O, excuus.

Er moeten een stadsbestuur en een gemeente komen die meer en beter luisteren naar wat de stad nodig heeft. De Stadspartij zal instemmen met het raadsvoorstel dat voorligt. Het duidingsdebat hebben wij ook als zeer prettig ervaren. Er zijn veel dingen duidelijk geworden. Ook nog een aantal dingen niet, maar dat zal in de loop van de weken wel gebeuren. Tot slot wenst de fractie van de Stadspartij u allen succes en veel wijsheid toe voor de komende vier jaar.

De VOORZITTER: Mevrouw Kuik.

Mevrouw KUIK (CDA): Dank u, voorzitter. Allereerst iedereen van harte gefeliciteerd met deze plaats in de raad. Ondanks onze verschillende politieke kleuren, delen we een belangrijk ding en dat is dat je raadslid bent vanwege je idealen en dat iedereen hier wat wil bijdragen aan de samenleving. Maandag hebben we al gereflecteerd op de verkiezingsuitslag in het duidingsdebat. Ik ben trots de komende periode met drie zetels het CDA te mogen vertegenwoordigen, samen met René Bolle en Herman Pieter Ubbens. En ik ga er zelf de komende vier jaar vol tegenaan om de stad toegankelijker en verdraagzamer te maken. Een stad die zorgt voor een goede toekomst, ook voor een volgende generatie en dus niet lastige keuzes uit de weg gaat en de financiën op hun beloop laat. Een stad waarin het niet alleen draait om het individu, maar een stad waarin mensen in verbinding tot elkaar staan. Hierbij denk ik altijd aan een mooie vergelijking van de samenleving met het lichaam. Het lichaam bestaat uit verschillende onderdelen: ogen, oren, handen, elk heeft zijn eigen specialiteit en functie. De handen zullen niet zeggen tegen de voeten: "Jij bent niet nodig". En als het lichaam alleen maar uit een neus zou bestaan, zou het niet functioneren. En zo is een staat net als een lichaam. Iedereen is een radartje, dat bijdraagt aan een fijne stad. De een is creatief, de ander sportief, ondernemend, verzorgend, ga zo maar door. En zo zullen de raadsleden hier goed zijn in spreken. Wij hebben de taak om al die onderdelen van het lichaam, oftewel alle mensen in Groningen, te vertegenwoordigen, om ze een stem te geven, om ze ruimte te bieden om te functioneren. En ook in deze raad kan niemand zeggen: "Jou heb ik niet nodig!" Niemand kan hier in zijn eentje iets voor elkaar krijgen. De afgelopen periode hebben we ook gemerkt dat je zelfs met twee zetels het verschil kunt maken. Wij dragen graag bij aan een goed bestuur van deze stad en we gaan akkoord met de benoeming van de informateur. We zullen ons met onze drie zetels enthousiast inzetten voor de stad en graag de samenwerking met het college en onze collegae fracties aangaan. Dank u.

De VOORZITTER: Mevrouw Jongman.

Mevrouw JONGMAN (ChristenUnie): Dank u wel, voorzitter. Een hartelijke felicitatie aan alle nieuwkomers en alle blijvers, van winnende of verliezende partijen. Van harte gefeliciteerd met uw raadszetel, want dit is gewoon een prachtige plek om de stad te dienen.

Afgelopen maandag hebben wij de verkiezingen al geduid en toch ga ik graag nog een op een specifiek thema. Wat absoluut veranderen moet is de relatie tussen het stadsbestuur en de inwoners. Als we als leden van de gemeenteraad naar de stad toe uitstralen dat 'ze daar op het stadhuis maar doen wat ze willen', hebben we wel een probleem. En dat willen wij als fractie van de ChristenUnie op geen enkele manier uitstralen. Het roer moet om, om te komen tot een gemeente als een dienstbare overheid en een bondgenoot van de samenleving. Een bondgenoot ook van de Stadjers, voor wie wij met zijn allen hard aan het werk gaan. Dat betekent niet dat je mensen plat moet knuffelen of moet betuttelen, maar dat je probeert om zoveel mogelijk verantwoordelijkheden met partners in die samenleving te delen. De ChristenUnie heeft daarbij oog voor mensen, voor hun welbevinden en voor hun relaties. Niemand leeft voor zichzelf en niemand mag aan zijn lot worden overgelaten. Wij geloven dat mensen tot bloei komen als ze zich voor ook elkaar verantwoordelijk voelen en zorg dragen voor elkaar.

Voorzitter, een deel van het bovenstaande heb ik vier jaar geleden bijna exact zo gezegd. Dat betekent dat we nog maar een paar kleine stapjes hebben gezet, maar dat het nu tijd is voor een grote sprong. Want over vier jaar deze woorden opnieuw zeggen, maakt ons als politiek ongelofwaardig. Als ChristenUnie willen we de komende vier jaar vanuit onze overtuiging en persoonlijke betrokkenheid christelijke sociale politiek bedrijven. Dat kunnen wij als fractie van twee niet alleen. Wij zien uit naar de komende vier jaar en we zien vol politiek vertrouwen uit naar een prettige samenwerking in deze vernieuwde gemeenteraad. Als christenen in de politiek beseffen daarbij ook dat de bloei van de stad daarbij afhangt van de zegen van God.

Met bovenstaande uitgebreide duiding, kunnen wij dan ook instemmen met de bondig geformuleerde opdracht voor de informateur, waar de hervormingsagenda, en die staat vooral benoemd onder II, III en IV, dus dat is echt een substantieel deel, een groot deel van uitmaakt. Ook instemming met de benoeming van de heer Apotheker tot informateur en wij wensen hem veel succes en wijsheid toe. Dank u, voorzitter.

De VOORZITTER: We krijgen de maidenspeech van mevrouw Klein Schaarsberg.

Mevrouw KLEIN SCHAARSBERG (Student en Stad): Ja, voorzitter, dank u wel. Ik had al gehoopt dat ik die nog kon bewaren tot een onderwerp zoals studentenhuisvesting, maar helaas, daar mag u mij interrumpen. Ja, daar sta ik dan. Natuurlijk heb ik ook de eer om u nu allemaal te feliciteren namens mijn fractie, mijn echte fractie van twee man, met uw benoeming in deze gemeenteraad. We hebben de afgelopen weken flink campagne gevoerd. Het ging er soms heftig aan toe. Het was soms tegen elkaar, soms met elkaar in debat op straat, ik hoef het u allemaal niet te vertellen. En die campagne werd ook nog eens afgesloten met een heel spannende verkiezingsavond. Ik kan u vertellen dat ik mij nog nooit zo zenuwachtig heb gevoeld. Maar goed, nu zijn die eerste gevoelens van geluk of misschien juist verlies wat weggeëbd en nu zitten we hier met z'n allen. De nieuwe gemeenteraad van Groningen. Van harte gefeliciteerd! En wij mogen het de komende jaren samen gaan doen. Samen mogen wij staan voor een stad waarin het fijn is om te leven. En wat dat dan precies betekent, fijn om in te leven, daar zullen we gelukkig heel vaak met elkaar over in discussie gaan. Daar zullen we het gelukkig ook niet altijd met elkaar over eens zijn. Maar volgens ons is dat wel precies de kracht van de democratie. De kern van discussies moet niet alleen die onenigheid zijn. We moeten discussies hebben, maar we moeten vooral kijken waar onze verschillen elkaar niet raken, dus waar we juist samen kunnen werken. We moeten gaan kijken waar onze overeenkomsten de basis kunnen gaan vormen voor het werk dat wij hier in deze gemeenteraad doen. En hoewel deze stoelen erg fijn zitten, is dit natuurlijk niet de plek waar we willen zijn. Dat hoef ik u niet te vertellen en dit is ook al vaker gezegd, vanavond. We zijn de vertegenwoordigers van de inwoners van de stad en dan is dat ook waar we moeten willen zijn: in de stad, bij die mensen en met hen pratend. En dat staat ons te doen. Gedreven door een gezonde nieuwsgierigheid en een groot gevoel van maatschappelijke betrokkenheid en maatschappelijke verantwoordelijkheid, moeten wij die stad in en met veel plezier. Een van de eerste dingen die mij opviel, toen ik ruim een jaar geleden begon als fractie-assistent bij Student en Stad, was inderdaad de fijne sfeer in de raad. Ik kwam volgens mij ook op een goed moment, toen de bestuurscrisis al voorbij was. Maar dat heeft mij erg geraakt, de collegialiteit onder raadsleden. In de raad, in de vergaderzaal is het debat altijd fel, maar daarbuiten is de sfeer altijd goed. Iedereen staat altijd open voor een praatje. Ik hoop dan ook dat ik jullie de komende jaren niet alleen als politici, maar ook persoonlijk mag leren kennen.

Voorzitter, dan het voorstel dat voorligt vandaag, de benoeming van de informateur. Daar kunnen wij mee instemmen. We hebben maandag ook al even gekeken naar de uitslag van het verkiezingsdebat en hoe we het nou precies moeten gaan duiden. En dat er grote uitdagingen voor ons liggen, staat ook erg goed beschreven in het voorstel. We hopen dan ook dat we met enige openheid de komende weken tegemoet kunnen gaan, want het draait om die inhoud. Laten we open zijn over welke onderwerpen erg belangrijk zullen zijn en laten we dat ook vooral allemaal meenemen in de gesprekken die we nog gaan hebben. Rest me nog om iedereen veel succes en ook zeker veel plezier te wensen voor de komende jaren. Dat we elkaar goed mogen leren kennen, dat we goed mogen samenwerken en dat we ook vooral de stad een stukje mooier mogen maken. Dank u wel.

(Applaus)

De VOORZITTER: De heer Kelder.

De heer KELDER (PvdD): Dank u wel, voorzitter. Ook de Partij voor de Dieren wenst alle nieuwe raadsleden een heel fijne raadsperiode toe en hopelijk houden we het dan vier jaar uit met elkaar. Ik had net even heel snel een berekening gemaakt. Volgens mij zijn er maar twaalf raadsleden nu, die er vier jaar geleden ook al zaten. Er zijn heel veel raadsleden tussendoor erbij gekomen, maar volgens mij zijn er maar twaalf of elf die er vier jaar geleden ook zaten, dus het kan heel goed zijn dat er heel veel van deze mensen over vier jaar hier niet meer zitten, als je kijkt naar hoe het de afgelopen vier jaar is gegaan. De Partij voor de Dieren heeft zetelverdubbeling, zij het niet in deze raad, maar wel landelijk gezien. We hebben vier jaar geleden met zes gemeentes meegedaan en dit jaar hebben we in twaalf gemeentes meegedaan. Alle twaalf gemeentes hebben een zetel gekregen. Dus dat is goed nieuws. We zijn ook een beetje gegroeid. Net geen twee zetels, maar we zijn wel wat gegroeid. Daar zijn we ook heel blij mee. Ik heb al eerder gezegd, daar wil ik de kiezers voor bedanken. Ook toen ik hier kwam, vier jaar geleden, als eenmansfractie, was ik blij dat er veel partijen waren die mij als helemaal nieuweling bij de hand hebben genomen en me hebben geholpen met heel veel dingen als: waar is de griffie, om maar iets te noemen en hoe stel je nou een motie op en hoe stel je een nou een schriftelijke vraag op? Het was heel fijn om in zo'n raad, in zo'n gemeenschap van mensen te kunnen functioneren en elkaar collegiaal te kunnen aanspreken: help me eens even hiermee en hoe doe jij dit en zullen wij inderdaad eens een keer samen een borrel drinken? Hoe verschillend we ook zijn, we hebben allemaal hetzelfde voor. We willen allemaal het beste voor deze stad. Daarom zitten we ook in deze raad. Het is ook wel heel leuk dat we allemaal verschillend zijn. Als we allemaal hetzelfde zouden zijn, ja, dan was het eigenlijk niet zo interessant, zo'n debat. We hopen dat, naast andere belangrijke issues die al genoemd zijn door de meeste partijen, we nog meer zullen praten over dingen als mededogen, persoonlijke verantwoordelijkheid, persoonlijke vrijheid en duurzaamheid en dat het brede thema dierenwelzijn ook de komende vier jaar weer genoemd mag worden. En bij voorkeur niet alleen door ons. Terugkijkend: wij werden een beetje als een vreemde eend in de bijt beschouwd, maar ik kan toch terugkijken op een periode met veel onderling respect. Ook over onderwerpen die niet voor iedereen altijd even voor de hand lagen. Laat ik de Burger King maar eens noemen of de olifant in een optocht. Dat respect hoop ik ook de komende vier jaar te hebben met elkaar. Over de opdracht van de informateur: in grote lijnen kan ik mij daarin vinden, maar ik sluit me ook aan bij de heer Gijsbertsen, dat wat mij betreft het onderwerp duurzaamheid er wel wat meer in voor had mogen komen. Maar als het inderdaad niet zo limitatief is, vertrouw ik erop dat het allemaal goed gaat komen. We zijn dan weliswaar de kleinste, maar we zullen ook de komende vier jaar weer gaan grommen, fluiten, snerpen en kraaien en ons geluid in de raad laten horen. Dank u wel.

De VOORZITTER: Goed. De lijsttrekkers hebben een verklaring gegeven. We hebben nu nog het punt de opdracht voor de informateur.

5. Benoeming informateur en vaststellen opdracht

De VOORZITTER: Er zijn wat opmerkingen terloops gemaakt. We kunnen twee dingen doen. Nog vragen of iemand er het woord over wil voeren of we kunnen zeggen: "Dit is goed." Eigenlijk moet het woord 'duurzaamheid' toegevoegd worden, zou ik zeggen. Dat is eigenlijk het enige wat een beetje wringt. Anderzijds: het is niet limitatief, het zal tijdens de formatie aan de orde kunnen komen. Dus kunnen wij akkoord gaan met deze opdracht? Of is er nog behoefte aan woordvoering? Ik zie niemand zijn hand opsteken, dus dan kunnen we zeggen dat deze opdracht aanvaard is.

6. **Sluiting**

De VOORZITTER: Dan zijn er nog twee dingen. Er moet een groepsfoto gemaakt worden, buiten achter het stadhuis. En dan is er boven straks de mogelijkheid om te gaan feliciteren. Dus ik denk: eerst de groepsfoto, want anders wordt het een bende. Alleen de nieuwe raadsleden op de foto. En boven is de mogelijkheid tot feliciteren. De vergadering is gesloten. Dank u wel.

(17.21 uur)